DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh39023>

Makale Türü: Araştırma makalesi
Geliş Tarihi: 10.10.2019
Kabul Tarihi: 24.04.2020
On-line Yayın: 30.04.2020

Article Type: Research article
Submitted: 10.10.2019
Accepted: 24.04.2020
Published Online: 30.04.2020

Atıf Bilgisi / Reference Information

Akçınar, S., Taşkiran, C. & Akçınar, F. (2020). Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Grubu Çocukların Psikomotor Gelişimlerinin Karşılaştırılması, *Journal of History School*, 45, 1132-1146.

FARKLI FİZİKİ ÖZELLİKLERE SAHİP YERLEŞİM BÖLGELERİNDE YAŞAYAN ALTI YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN PSİKOMOTOR GELİŞİMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Serpil AKÇINAR¹, Celal TAŞKIRAN² & Faruk AKÇINAR¹

Öz

Araştırmada Malatya ilindeki farklı fiziki özelliklere sahip yerleşim alanlarında yaşayan altı yaş gurubu doksan çocuğun psikomotor gelişimlerinde farklılık olup olmadığı uygulanan görsel reaksiyon zamanı, dikey sıçrama, fırlatma topu ve sürat testlerinin sonuçlarının karşılaştırılmasıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Değişkenlerin ortalama ve standart sapmaları hesaplanmış ve ortalamalar arasında fark olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü varyans analizi testine başvurulmuştur. Farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LDS (Least Significant Difference) testi uygulanmıştır. Çocukların reaksiyon zamanı gelişim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı, dikey sıçrama ve fırlatma yetenekleri gelişim düzeyleri arasındaki anlamlı farkın, şehir merkezindeki grup ile kırsal alandaki grup arasındaki farkın kırsal alan lehine olduğu, lojmandaki grup ile kırsal alandaki grup arasındaki farkın kırsal alan lehine olduğu, Sürat yetenekleri gelişim düzeyleri arasında manidar bir farklılaşmanın lojmanda yaşayan grup ile kırsal alanda yaşayan grup arasındaki farkın kırsal alan lehine olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Psikomotor Gelişim, Çocuk, Sürat, Dikey Sıçrama

¹ Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %50, 2. yazar: %30, 3. yazar: %20

²Dr. Öğt. Üyesi, İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü, serpil.akcinar@inonu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9454-0582

³Doç. Dr., Hitit Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bölümü, celaltaskiran@hitit.edu.tr, Orcid: 0000-0003-4228-2678

⁴Dr. Öğt. Üyesi, İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, faruk.akcinar@inonu.edu.tr, Orcid: 0000-0003-2751-1743

Comparison of the Psychomotor Development of Six Year Old Children Living in Residential Areas with Different Physical Characteristics

Abstract

In this study, it was tried to determine whether there were differences in psychomotor development of ninety-six-year-old children living in settlement areas with different physical characteristics in Malatya province by comparing the results of visual reaction time, vertical jump, throwing ball and speed tests. Mean and standard deviations of the variables were calculated and one-way analysis of variance was used to determine whether there is a difference between the averages. LDS (Least Significant Difference) test was applied to determine between which groups the differentiation is. There is no significant difference between the reaction time development levels of children. The significant difference between the levels of vertical jump and throwing skills development is that the difference between the group in the city center and the rural group is in favor of the rural area, the difference between the group in the rural area and the rural group is in favor of the rural area. A significant difference between the levels of development of capabilities of the group living in the rural area and the difference between the rural group is in favor of the rural area. A significant difference between the levels of development of the ability group living in rural areas and the difference between the group living in rural areas, The difference between the living group was found to be in favor of rural areas.

Keywords: Psychomotor Development, Child, Speed, Vertical Jump

GİRİŞ

Toplulun temel amaçlarından biri olan sağlıklı bireyler yetiştirmek, toplumun kaynağı olan çocuklara yapılacak yatırımlarla gerçekleştirilebilir. İnsan hayatının en önemli dönemi olan çocukluktaki gelişim, gelecek yıllardaki gelişimin temelini oluşturmaktadır. Bu oluşum okul öncesi dönemde ruhsal, psikomotor, boyutuyla en hızlı bölümünü meydana getirmektedir. Doğumdan sonra fiziksel büyüme ve motor gelişimlerinin en hızlı olduğu dönem, yaşamın ilk yılıdır. Bu dönemde fiziksel büyümeye bağlı olarak bebeğin çevrede hareket etme ve çevreyi tanıma becerileri de hızla artmaktadır (Temel ve Ömeroğlu, 1991). Bu doğrultuda düşünecek olursak çocuğun gelişimi açısından okul öncesi dönemin önemi bir kat daha artmaktadır. Bu dönem çocuğu, adeta şekil verilmeyi bekleyen hamur gibidir. Çocuğun çeşitli özellikleri yetenekleri, ilgileri, kişiliğinin çizgilerini daha okula başlamadan önceki 0-6 yaşları arasında belirmeye başladığını belirten Yıldır (1997) bu nedenle çocuk gelişiminin en kritik ve en çok dikkat isteyen dönemlerinin bu yaşları olduğunu ifade etmiştir.

Muratlı (1997) da bu dönem çocuklarına çeşitli koordinatif yetenekler konusunda verilen etki ve çok yönlü bir eğitimin motorik öğrenmede daha büyük başarılarla ve daha kısa öğrenme sürelerine yol açtığını belirtmiştir. Yaşamın ikinci ve yedinci yılları arasındaki süreyi temel becerilerin kazanıldığı dönem olarak açıklayan Özer (1998), çocuğun okul öncesi dönemde kazanacağı bu temel becerileri koşma, atlama, sıçrama, sekme, fırlatma, yakalama, topa ayakla vurma gibi hareketler olarak ifade etmektedir.

Oyunun süresi kadar hareket genişliğine imkân verecek geniş oyun alanlarına da ihtiyaç vardır. Cesur (1999), okul bahçesi gezinti alanları boyutlarının öğrenci başına 5 metrekare olarak planlanması gerektiğini ifade etmektedir. Deneyim kazanma olanağı bulamayan, hareket alanı kısıtlı olan çocuk egzersizden uzak kalacağından fiziksel ve psikomotor gelişimi de gecikecektir. "Yetiştirme yurtlarında yürütülen bir araştırmadaki bulgularında çocukların motor gelişimlerinin yaşlılarından geri olduğu, bu çocukların yaşam koşulları incelendiğinde hareket fırsatı ve duygusal uyarıcılar yönünden yoksun bir ortamda yaşadıkları saptanmıştır (Özer, 1998). Yetiştirme yurtlarındaki yaşam koşulları çevresel uyarıcılar ve hareket alanı yönünden kısıtlı mekânlardır. Çevresel yarıklar ve hareket alanını sınırlı oluşu çocuğun algısal ve motor gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum psikomotor gelişimde çocuğun içinde bulunduğu çevrenin fiziki özellikleri itibarıyla gelişiminde olumlu veya olumsuz etki göstermektedir. Deneyim kazanmada çocuğa fırsat tanınmaması kadar, çocuğun çevresinde onu deneyimlere teşvik eden materyallerin eksikliği de becerilerinin gelişimini engellemektedir (Temel & Ömeroğlu, 1991).

Çocuğun dengeli ve sağlıklı gelişiminde önemli bir etkisi olan oyun içerisinde yapmış olduğu egzersizler sağlıklı bir fizik yapının gelişmesini sağlarken ileriki yaşlarda fizik ve psikomotor yapının bozulmasını geciktirmektedir. Oyun kadar çocuğun oyun oynadığı çevre de önemlidir. Çocukta var olan yetenek ve özellikler çevresiyle etkileşimi sonucu ortaya çıkar. Muratlı (1997) insanın genetik ve biyolojik yapısının ancak uzun süre uygun çevre koşulları ile karşılaştığı takdirde yapısının gerektirdiği düzeye ulaşabildiğini ifade etmektedir. Öztürk'e (1997) göre çocuklar enerji doludurlar ve hayal dünyası içinde yaşarlar, akıllarından geçirdikleri, masal kitaplarında okudukları ya da filmlerde izledikleri birçok hareketi denemekten çekinmezler. Hâlbuki çocuğun taklit ve rekabet edebileceği örnekler sadece televizyon ve kitaplardaki kahramanlarla sınırlı olamayıp oyun alanındaki diğer çocuklar, ağabeyler, ablalar hatta hayvanlar da olmalıdır. Oyun alanlarında arkadaşları ve büyük çocuklarla karşılaşan çocuk onları taklit edip onlarla rekabet içerisinde olacaktır. Çocukların bu tür girişimleri için de doğal ve güvenli fiziki ortamlar

Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Grubu Çocukların Psikomotor Gelişimlerinin Karşılaştırılması

sağlanmalıdır. "İnsanlar doğal çevrenin bir üyesidirler ve bu çevrenin doğal verilerine muhtaçtırlar(Kırıcıgil, 1998).

Okul öncesi dönem psikomotor gelişimin ilk kademesi olması ve gelişimin temellerinin bu dönemde atılıyor olması nedeni ile çocukların geleceğe yönelik hayata ve eğitimin sonraki basamaklarına hazırlanması açısından önemli görülmektedir. Toplumun devamını ve geleceğini oluşturacak çocuklarımızı fizik kapasitesi yüksek, ruh sağlığı sağlam bireyler olarak yetiştirmek, kalıtsal yeteneklerini ortaya çıkarmak; onlara araç, gereç ve uyarıcılar yönünden zengin, geniş ve doğal çevrelerin sunulması ile mümkün olacaktır. Bu doğrultuda düşünüldüğünde 0-6 yaş grubu çocuklar için yaşadığı yerleşim yerinin özelliklerini çocuğun oyun oynamasına imkân vermesi bakımından önemi bir kez daha anlaşılmaktadır. Çarpık kentleşmenin ürünü olan farklı özelliklere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan insanların psikomotor özelliklerinin de farklı olup olmadıkları merak konusudur. Araştırma sonunda elde edilecek veriler, çocukların yaşadığı fiziki çevrenin onların psikomotor gelişiminde etkili olup olmadığını ortaya koyması bakımından önemlidir. Farklılığın olup olmaması yapılacak araştırmalarda araştırmacıların çevre faktörünü göz önünde bulundurup bulundurmamaları yönünde ışık tutacaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli: Bu çalışma tarama araştırma modelinde yapılmıştır. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır(Karasar,1994)

Araştırmanın Örneklemi: Araştırmaya Malatya ilinde farklı fiziki çevre şartlarına sahip Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, Gazi İlköğretim Okulu ve Şehit Erdal Alpkılıç İlköğretim Okullarındaki birinci sınıf öğrencileri dâhil edilmiştir. Deneklerin araştırmaya engel olacak bir durumlarının olmadığı tespit edilerek her sınıftan altı yaşında on beş kız, on beş erkek öğrenci olmak üzere toplam doksan öğrenci rastgele seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları: Her okulun kendi bahçesinde, en uygun ısınma saati, vücut ısısının ve kan dolaşımının en üst düzeye ulaştığı saat 15.00'den sonra alınmıştır. Ölçümlerde kullanılan aletlerin (mezura, fırlatma topu, reaksiyon zamanı ölçen alet, tebeşir, süreölçer) ne işe yaradığı ve nasıl kullanılması gerekliliği test öncesinde açıklanarak tanıtılmış, çocuğun dokunarak incelemesine ve ilk etapta bir kez denemesine izin verilmiştir. Testler uygulanırken,

yorgunluğun olumsuz etkisini silmek amacıyla sırasıyla; Reaksiyon Zamanı, Dikey Sıçrama, Fırlatma Topu ve 30 m Sürat Koşusu, testleri uygulanmıştır.

Verilerin Analizi: Değişkenlerin ortalama ve standart sapmaları hesaplanmış ve ortalamalar arasında fark olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü varyans analizi testine başvurulmuştur. 1- F değerinin tablo F değeri olan 3,10'dan büyük çıktığında istatistikî anlamda farkın önemli olduğu, F değerinin tablo F değeri olan 3,10'dan küçük çıktığında ise istatistikî anlamda farkın önemsiz olduğu, kabul edilmiştir. Farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için LDS (Least Significant Difference) testi uygulanmıştır. Testlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Tablo 1

Reaksiyon Zamanı Değerlerine Yönelik İstatistikî Değerler

Gruplar	N	X	SS	ANOVA	
				F	P
Şehir Merkezi (1)	30	25,33	3,507	2,842	0,091
Lojman (2)	30	23,00	3,965		
Kırsal Alan (3)	30	24.13	3,884		
Toplam	90	24,16	3,868		

Tablo 1' de görüldüğü gibi lojmanda yaşayan gurubun reaksiyon zamanı ortalaması, üç grup içerisinde en yüksek değer olan 23.00, şehir merkezinde yaşayan çocukların reaksiyon zamanı ortalaması, en düşük değer olan 25.33, kırsal alanda yaşayan gurubun reaksiyon zamanı değerinin ise 24.13 olduğu görülmektedir. Farklı yerleşim bölgelerinde yaşayan grupların reaksiyon zamanı değerleri aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($P<05$).

Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Grubu
Çocukların Psikomotor Gelişimlerinin Karşılaştırılması

Tablo 2

Dikey Sıçrama Değerlerine Yönelik İstatistikî Değerler

Gruplar	N	X	SS	F	P	ANOVA		LSD	
						Grup	P		
Şehir Merkezi (1)	30	18,13	3,893	7,089	0,001*				
Lojman (2)	30	20,00	3,129			1-3	0,000*		
Kırsal Alan (3)	30	21,93	4,571						
Toplam	90	20,02	4,168						

Tablo 2' de şehir merkezinde yaşayan gurubun dikey sıçrama değerleri ortalaması, üç grup içerisinde en düşük değer olan 18.13, kırsal alanda yaşayan gurubun dikey sıçrama değerleri ortalaması en yüksek değer olan 21.93, lojmanda yaşayan grubun dikey sıçrama değerleri ortalamasının ise 20.00 olduğu görülmektedir. Farklı yerleşim bölgelerinde yaşayan grupların dikey sıçrama değerleri aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($P<.05$). Tablo 2' de görüldüğü gibi grupların dikey sıçrama değerleri karşılaştırması sonucu şehir grubu ile kırsal alan grubu arasında fark anlamlı bulunmuştur.

Tablo 3

Fırlatma Yetenekleri Değerlerine Yönelik İstatistikî Değerler

Gruplar	N	X	SS	F	P	ANOVA		LSD	
						Grup	P		
Şehir Merkezi (1)	30	9,58	2,254	3,944	0,023*				
Lojman (2)	30	10,31	3,640			1-3	0,010*		
Kırsal Alan (3)	30	10,20	4,125			2-3	0,036*		
Toplam	90	10,79	4,544						

Tablo 3 incelendiğinde şehirde yaşayan gurubun fırlatma yetenekleri değerleri ortalaması üç grup içerisinde en düşük değer olan 9.58, kırsal alanda yaşayan gurubun fırlatma yetenekleri değerleri ortalaması 10.20, lojmanda

yaşayan grubun fırlatma yetenekleri değerleri ortalaması 10.31 olduğu görülmektedir. Farklı yerleşim bölgelerinde yaşayan grupların fırlatma yetenekleri değerleri aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($P<.05$). Tablo 3' te görüldüğü gibi grupların fırlatma yetenekleri değerlerinin karşılaştırması sonucu şehir grubu ile kırsal alan grubu arasında fark anlamlı bulunmuştur.

Tablo 4

Sürat Yetenekleri Değerlerine Yönelik İstatistikî Değerler

Gruplar	N	X	SS	ANOVA		LSD	
				F	P	Grup	P
Şehir Merkezi (1)	30	6,88	0,56	3,945	0,023*		
Lojman (2)	30	7,13	0,53			2-3	0.007*
Kırsal Alan (3)	30	6.73	0.58				
Toplam	90	6,92	0,57				

Tablo 4' te kırsal alanda yaşayan gurubun sürat yetenekleri değerleri ortalaması üç grup içerisinde en yüksek değer olan 6.73, lojmanda yaşayan grubun sürat yetenekleri değerleri ortalaması en düşük değer olan 7.13, şehirde yaşayan gurubun sürat yetenekleri değerleri aritmetik ortalaması ise 6.88 olduğu görülmektedir. Farklı yerleşim bölgelerinde yaşayan grupların sürat yetenekleri değerleri aritmetik ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($P<.05$) Tablo 4' te görüldüğü gibi grupların sürat yetenekleri değerleri karşılaştırılması sonucu şehir grubu ile kırsal alan grubu arasında fark anlamlı bulunmuştur.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Grubu Çocukların Psikomotor Gelişimlerinin Karşılaştırılması amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgular ilgili literatür ile birlikte tartışılmıştır.

Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Gurubu Çocukların Reaksiyon Zamanı Gelişim Düzeyleri ile ilgili hipotezinde, farklı fiziki özelliklere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş gurubu çocukların reaksiyon zamanı gelişim düzeyleri arasında manidar bir farklılığın

olacağı ileri sürülmüştü. Yapılan istatistikî analiz sonucunda bu hipotezin ret edildiği görülmüştür(Tablo 1). Araştırma sonucunda elde edilen reaksiyon zamanı değerleri ortalamaları arasında fark olmasına rağmen bu fark manidar değildir. Bu hipotez kurulurken, reaksiyon zamanı gelişiminde, çocuğun yaşadığı bölgedeki çevresel uyarıcıların çokluğu bakımından, şehir merkezinde yaşayan gurubun kırsal alan ve lojman gurubuna göre daha zengin olması, gruplar arasında farklılığın olabileceğini düşündürmüştü. "Görsel algılama gelişimi çevredeki uyarıcıların çokluğuna olgunlaşma düzeyine ve deneyimin miktarına bağlıdır(Çamlıyer, 2001). İncelediğimiz literatürde çocuğun uyarıcılarla karşılaşma olanağının, algılama yeteneği gelişiminde etkisinin önemli olduğu görülmüştür. Şehir yaşamının çocuğun birçok algısal motor yeteneğinin gelişimini engellediğini, çocukların içinde yetiştiği çevrenin karmaşık ve tehlikeli olduğunu, büyük miktarda algısal ve motor bilgi sunan eşyalardan uzak durmaları ya da dokunmamaları ile ilgili olarak uyarıldığını ifade eden Özer (1998), büyük şehirlerde apartman dairelerinde yaşayan çocukların nadiren doğal ortamlarda bulundukları dereeden atlama, ağaca tırmanma gibi deneyimlerden yoksun kalan çocuğun böylece günlük yaşam deneyimlerinin bir parçası olan birçok deneyimi kaçırdığı bu hareket deneyimlerinin eksikliğinin algısal gelişimi engelleyici bir durum olduğunun düşünüldüğünü ifade etmiştir. Bu durumda şehir gurubundaki çocukların uyarıcılarla karşılaşma olanağı bulacağı oyun alanlarından (park, bahçe, boş arazi gibi) yoksun olması; lojman ve kırsal alan grubunda ise çocukların uyarıcılarla karşılaşma olanağı bulacağı (trafiğin yoğun olmadığı sokak araları, bahçe, boş tarla çocuk parkları) oyun alanlarının zenginliğine bağlı olarak, gruplar arasında çevresel uyarıcılarla karşılaşma olanağı bakımından farklılık vardır. Bu durum grupların reaksiyon zamanı değerlerinin farklı olabileceğini düşündürdü. Yerleşim yeri bakımından belirtilen farklılıklara rağmen gruplar arasında reaksiyon zamanı yetenek düzeyleri arasında fark çıkmamıştır. Bunun nedeni olarak lojman ve kırsal alan gruplarının, uyarıcılar ve uyarıcılarla karşılaşma imkânı bakımından, benzer özellik göstermesi, şehir merkezindeki gurubun ise diğer gruplardan farklılık göstermesine rağmen bu farklılığın okul öncesi eğitim ile kapatılmış olabileceği şeklinde düşünülmektedir. Görsel algılamanın gelişiminde diğer bir etken olarak okul öncesi eğitimin önemli bir faktör olduğu düşünülmektedir. Okul öncesi yaşlarda verilen eğitimin çocuğun yeteneklerinin gelişmesinde çok önemli payının olduğunu ifade eden Yangın'ın (1991) düşüncesini Temel ve Ömeroğlu (1991) yetersiz bir eğitim ve oyun ortamına sahip olan küçük çocukların kas kontrolünü geliştiremeyeceklerini ifade ederek desteklemektedirler. Kesilmiş ve Akın'ın (2016) dört -altı yaş çocuklarda jimnastik eğitiminin reaksiyon zamanı üzerine yapmış olduğu çalışmada anlamlı fark bulunmamıştır. Doğu ve Örer'in (2018)

yapmış olduğu çalışma da 8 hafta ve 4 gün uygulanan çalışmanın kız çocuklarında reaksiyon zamanının artırdığı bulunmuştur. Yapılan çalışma ile bizim çalışmamızın sonuçlarının farklı olmasının sebebinin 8 haftalık uygulamadan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ankara ili gecekondu bölgesinde 0-3 yaş gurubu çocuklarına uygulanan erken çocukluk eğitiminin psikomotor gelişimlerini etkileyip etkilemediğini araştırmak amacıyla deney ve kontrol gurubu oluşturulmuş, deney gurubundaki çocukların ebeveynlere oyun kartları verilerek bu oyunlar çocuklara hafta da iki kez oynatması istenmiştir ve her hafta oyunlar değiştirilmiştir. Araştırma sonunda ele alınan motor gelişiminde temel olarak belirlenen oturma ve yürümenin kontrol gurubundaki bebeklerde olması gerekenden daha geç ortaya çıktığı saptanmıştır. Sonuç olarak erken çocukluk eğitiminin çocukların gelişim düzeylerini etkilediği ve bu etkilerin kalıcı olduğu araştırmacılarca da desteklenmektedir (Temel & Ömeroğlu, 1991).

Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Gurubu Çocukların Dikey Sıçrama Yetenekleri Gelişim Düzeyleri ile ilgili hipotezinde, farklı fiziki özelliklilere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan, altı yaş gurubu çocukların dikey sıçrama yetenekleri gelişim düzeyleri arasında manidar bir farklılığın olacağı ileri sürülmüştü. Yapılan istatistikî analiz sonucunda bu hipotezin kabul edildiği görülmüştür(Tablo 2). Grupların birbiri ile karşılaştırılması sonucu şehir gurubu ile kırsal alan grubu arasında anlamlı bir fark çıkmıştır(Tablo 2). Bu hipotezi oluştururken farklı fiziki özelliklere sahip bölgelerde yaşayan çocukların dikey sıçrama değerlerinde farklılık olacağı düşünülmüştü. Ogan'n (1996) yaptığı çalışmada 16-18 yaş gurubu erkek voleybolcular üzerinde kum, salon gibi farklı yüzeylerde yapılan sekiz haftalık kuvvet çalışmalarının sonucunda her iki gurubun dikey sıçrama değerlerinde $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir değişiklik kaydedilirken, kum gurubunun dikey sıçrama değerleri salon gurubundan daha yüksek bulunmuştur. Yine, Yavuz &Özyürek(2018) tarafından yapılan Beden Eğitimi ve spor etkinlikleri sonrasında deney grubunda yer alan çocukların dikey sıçrama testi sonuçlarının kontrol grubundan anlamlı ölçüde daha iyi olduğu görülmüştür. Kesilmiş ve Akın'ın (2016) yapmış olduğu çalışmada jimnastik antrenmanının dikey sıçrama üzerine etkisinin anlamlı olduğu görülmüş ve çalışmamızla paralellik arz etmektedir.

Araştırmanın ilgili hipotezinde, farklı fiziki özelliklilere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş gurubu çocukların fırlatma yetenekleri gelişim düzeyleri arasında manidar bir farklılığın olacağı ileri sürülmüştü, yapılan istatistikî analiz sonucunda bu hipotezin kabul edildiği görülmüştür(Tablo 2).

Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Grubu Çocukların Psikomotor Gelişimlerinin Karşılaştırılması

Grupların birbiri ile karşılaştırılması sonucu şehir gurubu ile kırsal alan gurubu, lojman gurubu ile kırsal alan grupları arasında anlamlı bir fark çıkmıştır(Tablo 2). Kuvvet ölçümü olan dikey sıçrama ve fırlatma testleri ile ilgili hipotezler oluşturulurken farklı fiziki özelliklere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş gurubu çocukların dikey sıçrama ve fırlatma topu değerlerinin de farklı olacağı şeklinde düşünülmüştü. Şehir merkezinde, apartman dairelerinin çokluğu, trafiğin yoğunluğu, evlerin çoğunlukla bahçesiz apartman dairesi olması, çocuğun gelişimine olumsuz yansıyacaktır. Yarımkaya ve Ulucanın (2015) yapmış olduğu 4-6 yaş grubuna 12 hafta süre ile hareket eğitimi uygulanan çalışmanı sonucunda hareket eğitimi alan deney grubunun top fırlatma ön test-son test değerleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Çelebi(2010) 5-6 yaş grubu çocuklarda hareket eğitiminin motor gelişime etkisini incelediği çalışmada ilk ve son test değerleri arasında deney grubu lehine anlamlı fark olduğunu bulmuştur. Akgün (2019) yapmış olduğu çalışmada kontrol grubunda yer alan öğrencilerin top fırlatma testinden aldıkları ön test-son test puanlarının anlamlı fark olmadığı diğer gruplarda yer alan çocuklarda anlamlı fark olduğunu tespit etmiştir.

Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Gurubu Çocukların Fırlatma Yetenekleri Gelişim Düzeyleri ile ilgili hipotezinde, farklı fiziki özelliklilere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş gurubu çocukların fırlatma yetenekleri gelişim düzeyleri arasında manidar bir farklılığın olacağı ileri sürülmüştü, yapılan istatistikî analiz sonucunda bu hipotezin kabul edildiği görülmüştür(Tablo 3). Grupların birbiri ile karşılaştırılması sonucu şehir gurubu ile kırsal alan gurubu, lojman gurubu ile kırsal alan gruplar arasında anlamlı bir fark çıkmıştır(Tablo 3). Kuvvet ölçümü olan dikey sıçrama ve fırlatma testleri ile ilgili hipotezler oluşturulurken farklı fiziki özelliklere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş gurubu çocukların dikey sıçrama ve fırlatma topu değerlerinin de farklı olacağı şeklinde düşünülmüştü. Şehir merkezinde, apartman dairelerinin çokluğu, trafiğin yoğunluğu, evlerin çoğunlukla bahçesiz apartman dairesi olması, çocuğun gelişimine olumlu etkisi olan oyunu oynamasını engellemektedir. Lojman; çocuklar için düzenlenmiş alanların, spor tesislerinin, bahçeli evlerin olması nedeni ile çocuğa istediği anda ulaşabileceği oyun alanları sunmaktadır. Kırsal alan ise çocuklar için düzenlenmiş oyun alanlarının olmamasına rağmen bahçeli evler, trafiğin yoğun olmadığı güvenli sokaklar, geniş ve engebeli araziler çocuğa istediği anda oyun alanlarına ulaşma imkânı sunmaktadır. Yerleşim bölgelerinin çocuklara oyun imkânı sunması açısından farklı özelliklere sahip olması dikey sıçrama ve fırlatma topu değerlerinin de anlamlı olarak farklı çıkmasına neden olmuştur.

Oyunun psikomotor gelişime olan olumlu etkisini hatırladığımızda bu durum yadigarı olmayacak bir sonuç olarak karşılanmaktadır. "Çocuklarda kas kuvvetinin artışı önceki fiziksel etkinlik düzeyine ve ölçülerine bağlıdır. Çocukların günlük uğraşları arasında bacaklar ve kollar gibi bazı beden parçalarının kuvvetini koşma asılma, sallanma çekme aktiviteleri ile geliştirmektedir (Özer, 1998) .

Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Gurubu Çocukların Sürat Yetenekleri Gelişim Düzeyleri ile ilgili hipotezinde, farklı fiziki özelliklilere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş grubu çocukların sürat yetenekleri gelişim düzeyleri arasında manidar bir farklılığın olacağı ileri sürülmüştü. Yapılan istatistikî analiz sonucunda bu hipotezin kabul edildiği görülmüştür(Tablo 4). Grupların birbiri ile karşılaştırılması sonucu lojman gurubu ile kırsal alan gurubu arasında anlamlı bir fark çıkmıştır(Tablo 4)

Ogan'ın (1996) yaptığı çalışmada 16-18 yaş gurubu erkek voleybolcular üzerinde kum, salon gibi farklı yüzeylerde yapılan sekiz haftalık kuvvet çalışmalarının sonucunda her iki grubun 30 m ve 50 m koşu değerlerinde $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir değişiklik kaydedilirken kum grubunun dikey sıçrama, değerleri kum grubunda daha yüksek bulunmuştur. Ölçümlerde grupların ortalamalarının sıralaması birbiriyle paralellik gösterirken sürat ölçümleri, kuvvet ve esneklik ölçümleriyle paralellik göstermemiştir. Temel hareketler dönemi olarak adlandırılan; incelediğimiz yaş gurubunu da içine alan "okul öncesi dönemde hareket sürati, çalışmalara rağmen çok gelişemez" (Muratlı, 1997). Temel hareketler döneminde süratin çalışmalarla yani hareket genişliği ile çok fazla geliştirilememesi bu dönemde elde edilen ölçüm sonuçlarını kalıtsal nedenlere bağlamamız gerektiği şeklinde düşündürmektedir. Demirel ve Şirinkanın (2016) yaz spor okulunda jimnastik eğitimi alan okulöncesi öğrencilerin Euro fit testleriyle fiziksel gelişimlerinin değerlendirilmesi adlı çalışmada ön test-son testleri arasında sürat parametresinde anlamlı bir gelişme bulmuşlardır. Durukan, Koyuncuoğlu & Şentürk'ün (2016) okul öncesi çocuklarda temel jimnastik eğitiminin motor gelişim açısından incelemesi adlı çalışmada deney ve kontrol gruplarının ön test sonuçlarında anlamlı fark olmadığı ve son test sürat parametresi arasında anlamlı bir farkın bulunduğunu tespit etmişlerdir

Sonuç olarak, araştırmadan elde edilen bulgulara dayanılarak bu sonuç doğrultusunda gelecekte bu konu ile ilgili yapılacak çalışmalar için öneriler ve çalışmanın özeti sunulmaktadır. Bu araştırmada fiziki olarak farklı yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş gurubu çocukların psikomotor gelişim düzeyleri arasında fark olup olmadığı grupların mukayesesi yapılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda belirlenen hipotezler, elde edilen

Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Grubu
Çocukların Psikomotor Gelişimlerinin Karşılaştırılması

bulgular sonucunda aşağıdaki şekilde sonuçlanmıştır. Farklı fiziki özelliklere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş gurubu çocukların reaksiyon zamanı gelişim düzeyleri arasında (0,05)' lik anlamlılık seviyesinde istatistikî olarak anlamlı bir fark olmadığı. Farklı fiziki özelliklere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş gurubu çocukların dikey sıçrama yetenekleri gelişim düzeyleri arasında (0,05)' lik anlamlılık seviyesinde istatistikî olarak anlamlı bir fark olduğu. Farklı fiziki özelliklere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş gurubu çocukların fırlatma yetenekleri gelişim düzeyleri arasında (0,05)' lik anlamlılık seviyesinde istatistikî olarak anlamlı bir fark olduğu. Farklı fiziki özelliklere sahip yerleşim bölgelerinde yaşayan altı yaş gurubu çocukların sürat yetenekleri gelişim düzeyleri arasında (0,05)' lik anlamlılık seviyesinde istatistikî olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Bu konuda şu öneriler düşünülebilir: Çocuğun oyuna daha fazla zaman ayırmasına müsaade edilmeli. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukları harekete sevk edecek oyun ve oyunlu çalışmalara daha çok yer verilerek hazırlanan oyun alanları güvenli aynı zamanda çocuğun doğa şartlarıyla mücadele etmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır. Toplu konutlarda oyuna ayrılmış yerler düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Ahmet, A. (1994). *Esnektik çalışmalarının bilimsel temelleri*. Doğan Baskı,
- Alptekin, A. (2000). Ergenlik Dönemi Çocuklarda Kuvvet Gelişimi. *Atletizm Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 39.
- Akgün, N. (1993). *Egzersiz fizyolojisi*, 4. Baskı. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.
- Akgün, S. (2019). *Hareket eğitimi ve imgelemenin okulöncesi eğitim kurumlarındaki 4-6 yaş çocuklarda motor gelişime etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Aral, N. (2001). Okul öncesi dönemde oyun ve oyuncak" anaokulu/anasınıfı öğretmen el kitabı.
- Atlı, M. (1998). Sürat. *Atletizm Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 31.
- Bengston, A. (1985). *Oyun Daha Çok Bir Beden Faaliyetidir* (Şipal M. C. Çev.). Milli Eğitim Basımevi

- Cesur, K. (1999). *Niğde İl Merkezinde Bulunan İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersinin Okutulması İle İlgili Karşılaşılan Ders, Tesis, Araç ve Gereç Sorunları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi.
- Coşan, F. & Demir, A. (2001). *Türk Çocuklarının Fiziki Uygunluk Normları*. İstanbul olimpiyat oyunları hazırlık ve düzenleme kurulu eğitim Yayınları, yayın No:1,
- Çamur, H. (1998). Esneklik. *Atletizm Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 31.
- Çamlıyer H. & Çamlıyer H. (2001). *Eğitim Bütünlüğü İçinde Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun*. Emek matbaacılık
- Çelebi, B. (2010). *Hareket eğitiminin okulöncesi eğitim kurumlarındaki 5-6 yaş grubu çocuklarda fiziksel ve motor gelişime etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, N., Şirinkan, A., & Şirinkan, Ş. Ö. (2015). Pre-school students investigation of physical improvement with eurofit tests studying gymnastics at the summer school (erzurum sample). *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2(2), 688-694.
- Durukan, H., Koyuncuoğlu, K., & Şentürk, U. (2016). Okul öncesi çocuklarda temel cimmastik programının motor gelişim açısından incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 131-140.
- Dündar, U. (1996). *Antrenman teorisi*. 3. Baskı, Bağırhan Yayınevi.
- Ergen, E. (1998). Çocuk-Spor ve Eğitimi ' Hacettepe Üniversitesi 5. Uluslararası Spor Kongresi 5-7 Kasım.
- Erice, U. & Müniroğlu S. (2000). Ankara iklimindeki 15 yaş gurubu erkek voleybolcuların değişik ortamlardaki reaksiyon zamanlarının incelenmesi. *Bilim ve Teknoloji Voleybol Dergisi*, 23.
- Erkal, M.(1992). *Sosyolojik Açıdan Spor*. Başbakanlık Gençlik Spor ve Genel Müdürlüğü.
- Gökmen, H., Karagül T. & Aşçı H. (1995). *Psikomotor Gelişim*. Başbakanlık Gençlik Spor ve Genel Müdürlüğü.
- Göktaş, Z. (1994). *Farklı Sosyal Ekonomik Yapıdaki Orta Öğretim Kurumlarında Okuyan Öğrencilerin Spora Katılmalarına Etki Eden Faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Güllü, E. & Güllü, A. (2001). *Genel Antrenman Bilgisi*. Umut matbaacılık.

Farklı Fiziki Özelliklere Sahip Yerleşim Bölgelerinde Yaşayan Altı Yaş Grubu
Çocukların Psikomotor Gelişimlerinin Karşılaştırılması

- Gündüz, N. (1995). *Antrenman Bilgisi*. Saray kitapçılık
- Gürle, E. (1986). *Çocuk ve spor*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Gür, H. (2000). *Çocuk ve Spor. Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri Teknolojisi Yüksekokulu Spor Bilimleri Dergisi*.
- Hazar, M. (1997). *Beden Eğitimi ve Sporda Oyunla Eğitim*. 2. Baskı, Ankara Basımevi
- İnan, B. (1998). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi Çalışmalarının Altı Yaş Gurubu Çocukların Motor Gelişimlerine Etkisi Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- İri, R., Aktuğ, Z. B. & Keskin, A. (2018). Çocuklarda fiziksel aktivitenin el göz koordinasyonu ve reaksiyon zamanı üzerine etkisinin incelenmesi. *Sportmetre Dergisi*, 16 (1), 23-28.
- Kılıcıl, E. (1998). *Sosyal Çevre ve Spor İlişkileri*. Bağırhan yayınevi
- Kuter, M., Öztürk F., (1999). *Antrenör ve Sporcu El Kitabı*. Bağırhan yayınevi
- Küçükaya, E. (1989). *Okulöncesi 5-6 Yaş Gurubu Kız ve Erkek Çocukların Motor Gelişiminin Sağlanması Oyunun Yeri ve Önemi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Mengütay, S. (1999). *Okulöncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişimi ve Spor*. Başbakanlık Gençlik Spor ve Genel Müdürlüğü.
- Ogan, M. K. (1996). *Salon Gibi Farklı Yüzeylerde Yapılan Çocuk Kuvvet Çalışmalarının 16-18 Yaş Gurubu Voleybolcuların Anaerobik Güçlerine Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Ormanlıoğlu, U.,M. (1997). *Niçin Oyun*. Göçebe yayınları
- Özer, S. Dilara & Özer K. (1998). *Çocuklarda Motor Gelişim*.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal Boyutlarıyla Spor*. Bağırhan yayınevi
- Pınar, S. & Erku O. (2000). *Artistik Jimnastik Yaş Grupların Gelişim Programı*. Başbakanlık Gençlik Spor ve Genel Müdürlüğü
- Sevim, Y. (19987). *Antrenman Bilgisi*. Tutibay
- Şahin, Z. (2000). Sprinterlerde süratin incelenmesi. *Atletizm Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 38.

- Kemal, T. (2000). *Sporda Fiziksel Fizyolojik Performansın Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi*.Bağırzan yayınevi.
- Karasar, N, (1994). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 3A Araştırma eğitim danışmanlık Ltd.
- Kesilmiş, İ. & Akın, M. (2016). Dört-altı yaş çocuklarda jimnastik antrenmanının biyomotor yetiler üzerine etkisi. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 15-21.
- Yangın, A. E. (1991). *Yurdumuzda Okulöncesi Eğitim*. Ya-Pa 7. Okulöncesi eğitimi ve yaygınlaştırılması semineri.
- Yarımkaya, E. & Ulucan, H. (2015). Çocuklarda hareket eğitimi programının motor gelişim üzerine etkisi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 4(1), 37-48
- Yavuz, N. F. & Özyürek, A. (2018). Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin okul öncesi çocukların hareket becerileri üzerine etkisi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1).
- Zorba, E., (1999). *Herkes İçin Spor ve Fiziksel Uygunluk*. Başbakanlık Gençlik Spor ve Genel Müdürlüğü.